

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 1. n, & quomodo Deus sit infinitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

lud non potest moueri localiter. Sive etiam secundum multitudinem: quia omnem multitudinem oportet esse in aliqua specie multitudinis. Species autem multitudinis sunt secundum species numerorum. Nulla autem species numeri est infinita: quia quilibet numerus est multitudine facta per vnum. Vnde impossibile est esse multitudinem actu infinitam, siue per se, siue per accidens. In posteriori asserit Deum esse intimè in rebus omnibus, tanquam agens coniunctum ei in quod immediatè agit, suaque virtute illud contingens: oportet enim mouens & motum esse simul, Et esse in omnibus locis, non solum dando illis esse quod habent, & virtutem locatiuam: sed etiam illa replendo intimè suâ ipsius substantiâ. Et denique esse vbique per essentiam, quia illius substantia est in omnibus locis: per præsentiam, quia omnia cognoscit: & per potentiam, quia operatur quidquid ipsam extra ipsum existit. Deique solius proprium esse, quod per se primò vbique sit: quia quotcunque loca ponantur, oportet quod in quolibet sit Deus, non secundum partem, sed secundum se totum, & indiuisibiliter. Hæc D. Thomas quæ sequentibus sectionibus illustranda sunt.

SECTIO I.

An, & quomodo, Deus sit infinitus?

Probatur Deum esse infinite perfectum.

CONCLUSIO D. Thomæ q. 7. a. 1. & c. Communis omnium Theologorum est Deum esse infinite perfectum. Probatur primò ex Scrip. Psal. 144.

August.

v. 3. Magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non est finis. Vbi nota quod magnitudo (Deus enim incorporeus est) sed perfectionis intelligitur, iuxta illud D. Augustini lib. 6. de Trinit. cap. 8. In istis quæ non mole magna sunt, hoc est maius esse, quod est melius esse. Et Psal. 146. versus 5. Magnus Dominus noster, in magna virtus eius, & sapientia eius non est numerus. Addunt aliqui illud Baruch. 3. v. 25. Magnus est, & finem non habet, excelsus & immensus. Verum, vt rectè Maldonatus ibi aduertit, illud de Deo dictum non est, sed de loco possessionis Dei, hoc est de mundo, cuius magnitudinem Prophetæ exaggerat, vt ostendat gratiam colatam in Indæos tot populis præteritis.

Maldonat.

que subdit: Ibi fuerunt gigantes &c. Neque tantum eo loci sumitur infinitum in Scriptura metaphoricè & amplificatoriè, pro valde magno: sed alibi sapius: vt Numerorum 32. ubi magna diuitiarum copia, & iumentorum multitudo dicitur infinita: & 3. Regum 3. infinitus populus: & cap. 10. aurum infinitum simis.

Dices, si ita est, quidni pariter loca initio citata sumuntur metaphoricè & amplificatoriè? Respondet primò, quia Scriptura quæcunque de Deo constantissimè prædi-

cat, & idem de Deo semper inculcat, nec quidquam addit vnde metaphora deprehendatur: neque aliunde vlla est ratio recedendi à sensu proprio. Secundò, quia communis consensus Patrum & Ecclesiæ, interpretumque, & fidelium omnium, ea intelligit in sensu proprio, vt videre est apud Suarez lib. 2. de essentia & attributis Dei cap. 1. Valentiam q. 7. puncto 1. Fasolum, & alios accuratiores interpretes D. Thomæ ad artic. 1. quæst. 7.

Præterea ratio naturalis idem suadet. Nam de diuina perfectione quàm optime esse sentiendum, & nihil quod videatur esse perfectius, debet ei negari, nisi certa ratio contraria suadeat, id est, ostendat non esse perfectius id, quod tale nobis videtur. Melius autem est si infinita sit, & nulla certa ratio contrarium suadet. Nulla enim ratione, vel probabili, ostendi potest mandum necessariò determinatum esse ad molem quàm nec habet, sed potius maior & maior in infinitum esse potuit. Idèque dico de multitudinè plantarum, animalium, Angelorum, & rerum aliarum: non tantum successiue, sed etiam simul plures & plures supra quemcunque numerum finitum produci poterunt: cum non repugnet plura & plura in infinitum simul esse: quia esse vnius, non implicat contradictionem cum esse alterius, vt esse & non esse eiusdem rei. Virtus autem quæ valet ad producendū totum simul obiectum supra quod sit finitum, infinita esse debet. Et virtus infinita arguit perfectionem infinitam. Ergo diuina virtus quæ valet ad hæc omnia, infinita est, & arguit in Deo perfectionem infinitam, & quidem in omni genere entis, si certus illa talis est, vt possit plura simul & plura in infinitum in quocunque genere entis

3.

Virtus infinita Dei arguit eius perfectionem infinitam.

cuiusmodi est virtus diuina. Minor est clara. Nam manifestè maior virtus requiritur ad plura simul faciendâ, quàm ad vnum: Et eò maior, quòd ad plura. Quòd si potestas esset finita: determinaretur ad certum terminum, vltra quem non posset progredi. Confirmatur, quia non tantùm multitudo indiuiduorum producibilium infinita est, sed etiam specierum atque essentiarum, perfectiorum & perfectiorum in infinitum. Ergo Deus, qui est prima causa omnium huiusmodi producibilium, infinitus esse debet, & non tantùm quocunq; modo, sed simpliciter in omni genere entis. Debet enim continere in se, vt prima causa, omnes huiusmodi perfectiones in quocunq; genere possibiles, & quidem eminentius, & cum independentia. Atqui potest in quocunq; genere entis producere perfecta & perfectiora in infinitum: Et illa potentia tota simul est, valetque ad plura simul supra quantumque multitudinem & perfectionem finitam producenda: ergo &c.

Neque dicas, satis repugnare vt mundus vltra certum terminum multitudinis progrediatur, vel multitudo horum, plantarum, vel specierum, vltra certum numerum, quia non est causa quæ possit vltra progredi. Etenim sicut nulla apparet ratio limitandi obiectum: ita nec causam determinandi ad certum terminum vel numerum. Neutrùm verò sine certa & sufficienti ratione limitandū est. Estque euidenter inepum dicere, nò potuisse, v. g. addi aliud cælum supra Emphyreū, aut Emphyreum additum fuit supra firmamentum: & ita Incipere. Item negari nequit cogitationes Angelorum, & animarum rationalium, fore plures & plures in infinitum per æternitatem à patre nati: nullumque fore terminum, vltra quem non progrediuntur. Ergo Dei intellectus, qui ab ætère simul omnes illas cognoscit, debet esse infinitus: & tanta sapientia, seu scientia, & cognitio, simul attingens distinctissimè plura & plura sine fine, non potest esse finita. Idemque dico de voluntate & amore Dei, quo distinctè vult & amat simul omnes & singulos actus bonos, sine fine exercendos plures & plures per æternitatem, ab Angelis vel hominibus beatis. Cùmque nihil aliud sit, existens in quacunq; temporis differentia, aut etiam possibile, & quod Dei voluntas, & cognitio non peringat: omnino est illimitata in genere, conditionis & intelligentiæ, æquè ac eius omnipotentia est infinita in genere potentie. Sunt autem illi tria Dei attributa præcipua, quibus cætera de Deo esse conueniunt.

Tertio, Deus est ens à se. Ergo est ens illimitatum & infinitum. Consequentia probari solet, quia omnis limitatio est à aliqua causa. At ens à se non habet causam: ergo non habet à quo limitetur. Verùm hic discursus, si nihil addatur aliud, probat tantummodo Deum, qui est ens à se, esse per-

fectissimum quantum esse potest: & non esse ita limitatum ad vnum genus perfectionis, vt alias non contineat formaliter, vel eminenter. Nulla enim est ratio, cur dicatur ens à se illis carere: maxime cùm ens à se non possit esse nisi vnicum, sique radix & fundamentum omnium aliorum entium, & omnium perfectionum extra se possibilem. Ac inde non sequitur ens à se esse infinitum simpliciter, id est, non modò nulla perfectione carens, sed habens perfectionem maiorem quacumque finitâ, & excedentem omnem perfectionem finitam. Quare vt hoc concludatur, addendum est, & aliunde probandū, perfectiones creaturarum posse esse plures & maiores in infinitum: & Deum excedere huiusmodi perfectiones quantumcunq; augeantur, vel maiores & maiores concipiantur. Aliter ergo probari potest consequentia supra facta, quia ens à se debet esse perfectissimum, quantum esse & concipi potest. Absurdum enim esset existimare ens imperfectius esse à se, & ens perfectius non gaudere illa essendi felicitate, & absoluta necessitate existendi: quæ si vlli conuenit ratione suæ perfectionis & sufficientiæ: debet maxime enti perfectissimo conuenire. Atqui ens perfectissimum quantum esse & concipi potest, id est, quo non possit esse neque concipi perfectius, debet esse simpliciter infinitum in perfectione. Est enim perfectius, esse infinitum simpliciter in perfectione, quàm esse finitum: & tale ens potest esse & concipi: quia in tali conceptu, & obiecto illi respondente, id est, in possibile & existentia talis entis, nullū est contradictio. Quare Deus est infinitus simpliciter in genere entis, id est, in omni genere perfectionis, ita vt modo præstantissimo contineat formaliter vel eminenter omnes perfectiones cuiuscunq; generis, & excedat omnes finitas perfectiones existentes aut possibiles in quocunq; genere.

Quartò, eadem infinitas probari solet ex virtute creandi, quam Deo conuenire manifestum est. Quædam enim sunt rebus creatis quæ non potuerunt fieri nisi per creationem propriè dictam, vt hinc sumitur, id est, per productionem ex nihilo subiecti. Nam ille modus agendi independentè à concursu subiecti, similis est modo intelligendo independentè à concursu obiecti. Quare sicut intellectus tam independentè, & tam per se sufficiens ad intelligendum, valet ad omnia intelligibilia, eoque ipso ea intelligit, quòd sunt intelligibilia, nihil enim aliud requirit ex parte obiecti, neque concausa vel complemento virtutis inuiget: ita potentia quæ valet ad creandum, valet ad omnia creabilia, nihilque aliud requirit ex parte obiecti, quàm posse produci, seu fieri ex nihilo. Sed de hac ratione plura inferius, in tractatu tertio de Deo vt creatore, vbi ostendemus solius esse virtutis diuine posse aliquid creare. Interea vt discursus ille concludat Deum esse simpliciter infinitum

Intelligentia Dei est infinita, & voluntas, æquè ac omnipotentia.

Ens à se est illimitatum.

An, & quomodo virtus creandi est infinita. Deum esse infinitum.

quia virtus eius valet ad omnia creabilia: addendum est perfectiones creabiles esse plures & perfectiores in infinitum: easque omnes simul in Deo creatore contineri, ut in causa efficiente principali & totali. Nam si illae perfectiones essent finitae: rursus Deus omnes illas contineret, non esset infinitus simpliciter & proprie: sed improprie tantum: id est, non esset quidem determinatus ad unum genus perfectionis, vel ad plura quae congereret sola, & non omnia: sed non esset infinitus simpliciter & proprie, id est, excedens quidquid finitum est. Sic enim infinitum generatim definit Aristoteles 3. Physicorum, textu 60. ubi ait, Infinitum actu est illud quod exsuperat omne finitum. Definitio vero illa est, Cuius quantitatem accipientibus, restat accipiendum ultra, post quaecumque summationem finitam: siue, quod tantum est, ut aliud & aliud sit sumere post quaecumque summationem finitam: est tantum definitio infiniti in quantitate formali partem habente. Valet tamen ad declarandum quodcumque aliud infinitum in quantitate virtuali, in quo aliqua partium virtualium multitudo excogitari potest. Absolute vero infinitum de re simplici dici potest, & quae partibus careat. Sed quoad modum infinitum in magnitudine vel multitudine, si daretur, excederet quoduis finitum: ita infinitum simplex excedit quidquid finitum est.

Aristot.
Infinitum quid sit, & quotuplex?

Excessus autem ille duplex esse potest. Vel primum in aliquo tantum genere & ordine: ut linea infinita, excedit quoduis finitum in longitudine: & superficies infinita, quoduis finitum in latitudine: & sapientia vel potentia infinita, quoduis finitum in genere sapientiae vel potentiae. Vel secundum simpliciter & absolute in omni genere perfectionum, quas omnes per gradum supra quemuis finitum excellenti, vel formaliter, vel eminenter contineat. Priori modo, Deus est infinitus secundum sapientiam specialiter sumptam, & misericordiam, bonitatem, omnipotentiam, &c. iuxta illud Psalmi 146. v. 5. Sapientia eius non est numerus, & Deus unus misericordia eius est numerus, & bonitatis eius est thesaurus, ut ait Ecclesia in oratione quadam officii diuini. Posteriori modo est infinitus per essentiam totaliter sumptam: quatenus per illam ita perfectus est, ut non sit limitatus ad unum genus perfectionis, licet alioquin infinitum in se; sed infinitas perfectiones, quotquot sunt aut esse possunt formaliter vel eminenter contingat, eo scilicet modo qui ad summam perfectionem attingit. Et hoc secundo modo infinitum esse simpliciter & absolute in omni genere perfectionis, Dei proprium est. Creaturae vero quaevis secundum quid infinita esse possunt in aliquo genere: non tamen in omni. Quia quae independetia, neque absoluta necessitas essendi, neque Dei comprehensio, aliaque multae perfectiones, non sunt illis communicari: repugnant enim naturae entis creati.

7.

Supra
liberum
de
m...

8.

In hunc interpretor quod ait S. Tho-

mas q. 7. a. 2. in corp. proprium esse Dei ut per essentiam sit infinitus (simpliciter scilicet & absolute, aut etiam per independentiam & a se) creaturas vero esse tantum, aut esse posse, infinitas secundum quid. Quod vero disputat a. 3. & 4. in infinitum actu in magnitudine produci queat, pertinet potius ad qu. 25. de potentia Dei, & a physicis ita nunquiteratur, ut in quaestione alioqui parum vili, & supra caput humani ingenij perplexa, non sit Theologo immorandum. Fieri autem posse probabiliter esse existimo. Quia licet argumentis contrariis ab humano ingenio satisfieri non possit: tamen validiora sunt quae pro parte affirmatiua militant, & ferè omnia argumenta contraria, in Dei cognitionem, vel durationem infinitam, vel immensitatem, vel rem aliam alioqui certam, & concessam ab Aduersariis, & pugnant. Quod multi non satis animaduertunt, qui suis principiis & argumentis contra infinitum creabile, dogmata certa fide diuinam imprudenter aduertunt.

Deus solus est simpliciter infinitus per essentiam.

SECTIO II.

Soluntur obiectiones contra infinitatem Dei.

Contra doctrinam supra traditam de infinitate Dei, obijci potest primum: Deus est ens determinatum, quia est determinate id quod est, & ita est una substantia, ut non sit alia. Ergo est ens unitatum simpliciter. Ergo non est simpliciter inditum in genere entis. Secundum si Deus esset omnes perfectiones possibiles, nulla alia essent possibilia: quoadmodum si de facto creata essent omnia creabilia, nihil aliud esset creabile. Tertium, si Deus esset infinitus simpliciter in genere entis, non esset possibile aliud ens: sicut si daretur corpus inde quaque infinitum & imaginatum, non esset aliud corpus possibile. Probatur sequela; quia par est ratio virtutisque infiniti, ut omnia absorbeat, & omnia alia excludat. Nam ut rectè Henricus in Summa art. 44. quaest. 1. in fine corporis: Sicut infinitas corporis simul existens, est magnitudo corporalis infinitos gradus magnitudinum finitarum in infinitum accipiendarum continens: sic infinitas essentia Dei est spiritualis magnitudo perfectionis in esse absolute. Infinitos gradus magnitudinis perfectionis in esse in infinitum accipiendarum continens. Ut sicut infinitum corpus continet in se corporaliter quantitatem molis corporis bipedalis, pedalis, & sic in infinitum: sic essentia Dei infinita continet in se spiritualiter quantitatem essendi (id est perfectionem) speciei inanimati, vegetabilis, sensibilis, rationalis, intellectualis, & sic in infinitum, ponendo infinitos gradus creaturarum possibiles inter esse Dei, & esse Angelicorum quantumcumque supremi accipiendi.

Henricus.

Ad primum Respondeo cum D. Thoma q. 7. a. 1. ad 3. Deum esse quidem ens determinatum, id est, distinctum a creaturis: &

10.
D. Thomas